

ABD, Rusya ve Türkiye üçgeninde hibrit savaş

Türkiye-ABD ilişkileri ciddi bir sınavdan geçiyor. Kriz her geçen gün biraz daha derinleşiyor. Dahası, iki tarafın tutumunu değiştirmemekte ısrarcı olması halinde sorunların yeni bir aşamaya ulaşması ve farklı alanlara sıçraması mümkün. Karşılıklı açıklamaların bu günlerde ardı ardına geliyor olması elbette tesadüf değil. ABD tarafı, seçim sürecinde sessizliğini korumaya ve düşük profilli yol almaya özen gösterdi. Şimdi ise salvolarını yoğunlaştırmaya başladı.

İki ülke arasında çözüm bekleyen sorunların listesi oldukça uzun. Bazıları iyi yönetilmediği takdirde “kalıcı hasarlara” neden olabilecek nitelikte. Listeye bakarsak, FETÖ sorunu hâlâ masada duruyor. Ardından, bu aralar hiç ses çıkmasa da Halkbank davası var. Bunlar doğrudan Türkiye'nin iç politikasıyla ilişkili konular.

Öte yandan, iki tarafın Suriye'den beklentileri asimetrik ve uyumsuz. Mevcut koşullarda ısrar edilmesi halinde uyumlu hale gelmesi de pek mümkün görünmüyor. ABD, Suriye politikasını İsrail'in güvenliği bağlamında İran stratejisinin önemli bir parçası haline getirince sorun daha da karmaşık hale geldi. Bu yaklaşım onun PKK ile iş tutmaya devam edeceğini gösteriyor. Üstelik yaşananların karakteri icabı Suriye'de bir düzenin kurulması da uzun yıllar alacak. Dahası, ABD'nin öngördüğü düzene Türkiye'nin rıza göstermesi de kısa vadede pek mümkün görünmemekte.

ABD Dışişleri Bakanlığı, Bakan Pompeo'nun Türk Dışişleri Bakanı M. Çavuşoğlu ile görüşmesinden önce, tehditkâr ve diplomatik temayüllere uymayan bir üslupla kaleme alınmış bir açıklama yaptı. Türkiye'yi tek taraflı harekât konusunda uyarırken, böyle bir girişimin “yıkıcı” sonuçlarının olacağını ifade etti.

ABD ile kriz çıkarma potansiyeline sahip diğer konu, Trump'ın yaptırım uyguladığı üç ülkeyle ilgili. Bu konuda da Türkiye ile ABD arasında uyumsuzluk söz konusu. Bunlar İran, Venezuela ve Rusya. İran yaptırımlarında altı aylık muafiyetten faydalanan Türkiye'nin bu statüsü önümüzdeki günlerde değişecek. ABD'nin nasıl bir tutum izleyeceğini göreceğiz. Yine Türkiye, Venezuela konusunda da ABD ile farklı kamplarda yer alıyor. Listenin en zorlu kısmını ise Rusya ile ilişkiler oluşturuyor.

Türkiye'nin hava savunma ihtiyacı için Rusya'dan S-400 alması ABD ile ilişkileri farklı bir zemine taşımış görünüyor. Öyle ki ABD Başkan

Yardımcısı Pence, sosyal medya üzerinden tehditkâr bir dille Türkiye'ye mesaj verdi: "Türkiye seçimini yapmalı. Tarihin en başarılı ittifakının kritik bir ortağı olarak kalmaya devam etmek mi istiyor? Yoksa NATO ittifakının altını oyan sorumsuzca kararlar alarak o ortaklığın güvenliğini riske mi atacak?"

Bu açıklamaya cevap gecikmedi. Cumhurbaşkanı Yardımcısı Oktay, müttekabiliyet çerçevesinde benzer bir karşılık verdi: "ABD seçimini yapmak zorunda. Türkiye ile müttefik olarak kalmak, yoksa terörist güçlere katılarak NATO müttefikinin düşmanlarına karşı savunmasına darbe vurarak, dostluğumuzu riske mi atmak mı istiyor?"

Bu açıklamalar, bize iki tarafın en "kritik" gördüğü ve üzerinde konuşulması gereken sorunları göstermesi açısından önemli. Bu resimde olmayan, ancak heyecanlı ve "gri alan" tartışmalarını kenardan memnuniyetle izleyen ise Putin. Kitabın orta yerinden bakınca, Putin, başta ABD olmak üzere, NATO üyesi ülkelere hibrit savaşın ne olduğunu, nasıl yapılması gerektiğini, tek kurşun atmadan 70 yıllık bir ittifaka nasıl hasar verdirilebileceğini gösteriyor.